

I

(Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2020/1429,

annettu 7 päivänä lokakuuta 2020,

toimenpiteiden vahvistamisesta kestäviä rautatiemarkkinoita varten covid-19:n leviämisen johdosta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 91 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä ⁽²⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Covid-19:n leviäminen on johtanut rautatieliikenteen palvelujen kysynnän jyrkkään laskuun. Tämä on vaikuttanut merkittävästi rautatieyritysten toimintaan. Vaikutuksia alkoi esiintyä jo 1 päivänä maaliskuuta 2020 ja ne todennäköisesti jatkuvat vähintään 31 päivään joulukuuta 2020 saakka. Covid-19:n leviämiseen liittyvät olosuhteet eivät ole rautatieyritysten, jotka kärsivät huomattavista maksuvalmiusongelmista ja tappioista ja joita uhkaa joissakin tapauksissa maksukyvyttömyys, hallittavissa.
- (2) Covid-19:n leviämisen aiheuttamien kielteisten taloudellisten vaikutusten torjumiseksi rautatieyritykset voivat tarvita rahoitustukea. Rautatieyritykset eivät covid-19:n leviämisestä johtuen välttämättä pysty maksamaan rautateiden infrastruktuurin käytöstä perittäviä maksuja, minkä vuoksi rataverkon haltijat olisi valtuutettava alentamaan näitä maksuja, luopumaan niistä tai lykkäämään niitä. Tämä mahdollisuus olisi myönnettävä ajanjaksoksi, jonka aikana on jo esiintynyt covid-19:n leviämisen vaikutuksia rautatiemarkkinoihin ja jonka aikana niiden odotetaan esiintyvän eli 1 päivästä maaliskuuta 2020 31 päivään joulukuuta 2020, jäljempänä 'viiteajanjakso'.
- (3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/34/EU ⁽³⁾ 31 artiklan 3 kohdan mukaan rataverkon haltijalle maksettavat rataverkon käyttömaksut eivät saa olla pienemmät kuin junaliikenteen harjoittamisesta suoraan aiheutuvat kustannukset. Luopumalla maksuista osittain tai kokonaan tai lykkäämällä niitä läpinäkyvällä, puolueettomalla ja syrjimättömällä tavalla kaikkien tavara- ja/tai matkustajaliikennettä harjoittavien rautatieyritysten osalta voitaisiin lieventää covid-19:n leviämisen vaikutuksia viiteajanjaksolla. Jäsenvaltioilla olisi sen vuoksi oltava mahdollisuus sallia se, että rataverkon haltijat toteuttavat tällaisia toimenpiteitä.

⁽¹⁾ Lausunto annettu 16. heinäkuuta 2020 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 17. syyskuuta 2020 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 2. lokakuuta 2020.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/34/EU, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 32).

- (4) Direktiivin 2012/34/EU 32 artiklan 1 kohdassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus periä lisähintoja markkinoiden niin salliessa. Covid-19:n leviämisen vaikutukset ovat saattaneet heikentää markkinasegmenttien kykyä kestää lisähintoja. Jäsenvaltioilla olisi sen vuoksi oltava mahdollisuus antaa rataverkon haltijoille lupa arvioida uudelleen markkinasegmenttien kykyä kestää lisähintoja, jotta ne voivat mahdollisesti alentaa viiteajanjakson osalta erääntyviä määriä.
- (5) Direktiivin 2012/34/EU 36 artiklassa säädetään kapasiteetin varausmaksuja koskevasta järjestelystä, jolla on tarkoitus kannustaa tehokkaaseen kapasiteetin käyttöön. Kyseisen artiklan mukaan näiden maksujen periminen on pakollista, jos hakija, rautatieyritykset mukaan lukien, on säännöllisesti jättänyt käyttämättä sille myönnettyjä reittejä tai osaa niistä. Rataverkon haltijoiden on määrä julkaista verkkoselostuksissaan arviointiperusteet, joilla määritellään tällainen käyttämättä jättäminen. Covid-19:n leviäminen on aiheuttanut rautatieliikenteeseen vakavia häiriöitä, joiden vuoksi reittejä on peruutettu runsaasti. Syyt ovat olleet ja ovat edelleen sellaisia, joihin rautatieyritykset eivät voi vaikuttaa. Ne ovat lisäksi aiheuttaneet väliaikaista kapasiteetin vähäisempää käyttöä. Sen vuoksi voidaan olettaa, että direktiivin 2012/34/EU 36 artiklan mukaisilla kapasiteetin varausmaksuilla tavoiteltava kannustava vaikutus ei toteudu viiteajanjakson osalta. Jäsenvaltioilla olisi sen vuoksi oltava mahdollisuus antaa rataverkon haltijoille lupa jättää perimättä varausmaksuja kapasiteetista, joka on myönnetty mutta jota ei ole käytetty viiteajanjakson aikana, vaikka tällaista käyttämättä jättämistä voitaisiin nykyisin sovellettavien perusteiden nojalla pitää myönnettyjen reittien tai niiden osien säännöllisenä käyttämättä jättämisenä.
- (6) Rataverkon käyttömaksuihin, lisähintojen perimiseen ja varausmaksuihin liittyvät alennukset, joihin jäsenvaltiot antavat luvan tämän asetuksen mukaisesti, merkitsisivät rataverkon haltijalle tulonmenetyksiä. Nämä tulonmenetykset korvattaisiin lähtökohtaisesti direktiivin 2012/34/EU 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Kyseisten tulonmenetysten poikkeuksellisen luonteen vuoksi takaisinmaksu rataverkon haltijoille olisi suoritettava nopeammin kuin kyseisessä artiklassa tarkoitetun ajanjakson kuluessa eli viimeistään tulonmenetyksen aiheutumisvuotta seuraavan vuoden joulukuun 31 päivänä.
- (7) Rautateiden infrastruktuurin käytön edellytyksiin olisi tehtävä väliaikaisia mukautuksia, ja verkkoselostukset olisi pidettävä ajan tasalla ja niitä olisi tarvittaessa muutettava.
- (8) Covid-19:n leviämisen ennalta-arvaamattomuuden ja äkillisyyden vuoksi asiaa koskevia toimenpiteitä ei voitu hyväksyä ajoissa. Tästä syystä tämän asetuksen olisi katettava myös sen voimaantuloa edeltävä ajanjakso. Kun otetaan huomioon tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden luonne, tällainen lähestymistapa ei loukkaa asianomaisten henkilöiden oikeutettuja odotuksia.
- (9) Covid-19:n leviämisen tulevaa kehitystä ja tulevia vaikutuksia rautatieliikennealaan on vaikea ennustaa. Komission olisi analysoitava jatkuvasti covid-19:n leviämisen taloudellisia vaikutuksia mainittuun alaan, ja unionin olisi voitava pidentää ilman aiheutonta viivytystä ajanjaksoa, jonka aikana tässä asetuksessa säädettyjä toimenpiteitä sovelletaan, jos epäsuotuisat olosuhteet jatkuvat edelleen.
- (10) Jotta tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden voimassaoloa voidaan tarvittaessa ja perustelluissa tapauksissa jatkaa, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, jotka koskevat viiteajanjakson, jonka aikana sovelletaan tässä asetuksessa säädettyjä toimenpiteitä, jatkamista. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa (*) vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (11) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli vahvistaa väliaikaisia sääntöjä, jotka koskevat rautateiden infrastruktuurin käyttömaksujen perimistä vastauksena covid-19:n leviämisen aiheuttamaan kiireelliseen tilanteeseen, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

(*) EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (12) Tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden ripeän soveltamisen varmistamiseksi tämän asetuksen olisi tultava kiireellisesti voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä asetuksessa vahvistetaan väliaikaiset säännöt, jotka koskevat direktiivin 2012/34/EU IV luvussa säädettyjen rautateiden infrastruktuurin käyttömaksujen perimistä. Sitä sovelletaan mainitun direktiivin soveltamisalaan kuuluvaan rautateiden infrastruktuurin käyttöön kotimaisessa ja kansainvälisessä rautatieliikenteessä 1 päivän maaliskuuta 2020 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana, jäljempänä 'viiteajanjakso'.

2 artikla

Vähimmäiskäyttömahdollisuuksista ja kapasiteetin varauksesta perittävien maksujen alentaminen, niistä luopuminen tai niiden lykkääminen

1. Sen estämättä, mitä direktiivin 2012/34/EU 27 artiklassa ja 31 artiklan 3 kohdassa säädetään, ja jos valtiontukisääntöjen noudattamisesta ei muuta johdu, jäsenvaltiot voivat antaa rataverkon haltijoille luvan vähimmäiskäyttömahdollisuuksista ja palvelupaikkoja yhdistävän infrastruktuurin käyttöoikeuksista perittävien maksujen alentamiseen, niistä luopumiseen tai niiden suorittamisen lykkäämiseen, tarvittaessa niiden verkkoselostuksissa yksilöityjen markkinasegmenttien mukaan, läpinäkyvällä, puolueettomalla ja syrjimättömällä tavalla tapauksissa, joissa tällainen maksu on erääntynyt tai erääntyy viiteajanjakson aikana.
2. Sen estämättä, mitä direktiivin 2012/34/EU 27 artiklassa säädetään, ja jos valtiontukisääntöjen noudattamisesta ei muuta johdu, jäsenvaltiot voivat antaa rataverkon haltijoille luvan arvioida uudelleen markkinasegmenttien kykyä kestää direktiivin 2012/34/EU 32 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut lisähinnat, jotta ne voivat mahdollisesti alentaa viiteajanjakson osalta erääntyviä määriä.
3. Sen estämättä, mitä direktiivin 2012/34/EU 27 artiklassa ja 36 artiklan kolmannessa virkkeessä säädetään, ja jos valtiontukisääntöjen noudattamisesta ei muuta johdu, jäsenvaltiot voivat antaa rataverkon haltijoille luvan jättää perimättä hakijalta, rautatieyritykset mukaan lukien, varausmaksuja kapasiteetista, joka on myönnetty mutta jota ei ole käytetty viiteajanjakson aikana. Jäsenvaltioiden ja rataverkon haltijoiden on näin tehdessään toimittava läpinäkyvällä, puolueettomalla ja syrjimättömällä tavalla.
4. Sen estämättä, mitä direktiivin 2012/34/EU 8 artiklan 4 kohdassa säädetään, ja jos valtiontukisääntöjen noudattamisesta ei muuta johdu, jäsenvaltioiden on korvattava rataverkon haltijoille tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan soveltamisesta aiheutuvat erityiset taloudelliset tappiot viimeistään tappion aiheutumivuotta seuraavan vuoden joulukuun 31 päivänä. Tämä korvaus ei rajoita jäsenvaltioilla direktiivin 2012/34/EU 8 artiklan 4 kohdan nojalla olevan veloitteen soveltamista eli sitä, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että kohtuullisen ajanjakson aikana, joka ei saa ylittää viittä vuotta, rataverkon haltijan tuloslaskelma pysyy tasapainossa.
5. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tämän artiklan nojalla toteutetuista toimenpiteistä viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä ja ilmoitettava komissiolle jatkotoimenpiteistä tai toteutettujen toimenpiteiden muuttamisesta. Komissio asettaa nämä tiedot julkisesti saataville.

3 artikla

Rautateiden infrastruktuurin käytön edellytyksien mukauttaminen

Rataverkon haltijoiden on tarvittaessa ja viipymättä muutettava direktiivin 2012/34/EU 27 artiklassa tarkoitettua verkkoselostusta siten, että siinä esitetään niiden soveltamat edellytykset, joissa otetaan huomioon asianomaisen jäsenvaltion tämän asetuksen 2 artiklan mukaisesti toteuttamat toimenpiteet.

4 artikla

Säätelyelin

Direktiivin 2012/34/EU 56 artiklaa sovelletaan tämän asetuksen 2 artiklassa tarkoitettuihin vähimmäiskäyttömahdollisuuksista ja kapasiteetin varauksesta perittävien maksujen alentamiseen, niistä luopumiseen tai niiden lykkäämiseen ja tämän asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuun rautateiden infrastruktuurin käytön edellytysten mukauttamiseen, siltä osin kuin kyse on tämän asetuksen 2 ja 3 artiklassa asetetuista rataverkon haltijoihin sovellettavista perusteista.

5 artikla

Viiteajanjakson jatkaminen

1. Rataverkon haltijoiden on viimeistään 1 päivänä marraskuuta 2020 toimitettava komissiolle direktiivin 2012/34/EU 32 artiklan 1 kohdan mukaisesti tiedot verkkojensa käytöstä luokiteltuna markkinasegmenteittäin 1 päivän maaliskuuta 2019 ja 30 päivän syyskuuta 2019 sekä 1 päivän maaliskuuta 2020 ja 30 päivän syyskuuta 2020 välisiltä ajanjaksoilta.

Jos viiteajanjaksoa jatketaan, rataverkon haltijoiden on toimitettava komissiolle uudet tiedot, kun puolet viiteajanjakson pidennyksestä on kulunut, jotta komissio voi arvioida tilanteen kehitystä viiteajanjakson pidentämisen aikana.

2. Jos komissio toteaa 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella, että rautatieliikenteen väheneminen jatkuu edellisten vuosien vastaavan jakson tasoon verrattuna ja jatkuu todennäköisesti edelleen ja toteaa myös, että tämä tilanne johtuu parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten tietojen perusteella covid-19:n leviämisen vaikutuksista, komissio antaa delegoituja säädöksiä 6 artiklan mukaisesti 1 artiklassa täsmennetyin viiteajanjakson muuttamiseksi vastaavasti. Tällaisella muutoksella viiteajanjaksoa voidaan jatkaa enintään kuudella kuukaudella, ja viiteajanjaksoa ei voi jatkaa pidempään kuin 14 päivään huhtikuuta 2022.

3. Tämän artiklan nojalla annettaviin delegoituihin säädöksiin sovelletaan 7 artiklassa säädettyä menettelyä, kun tämä on tarpeen erittäin kiireellisessä tapauksessa, joka liittyy unionin rautatieliikennealaan kohdistuvien covid-19:n leviämisen vaikutusten pitkittymiseen.

6 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.

2. Siirretään komissiolle 13 päivästä lokakuuta 2020 yhden vuoden ajaksi 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevan 5 artiklan 2 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

*7 artikla***Kiireellinen menettely**

1. Tämän artiklan nojalla annetut delegoidut säädökset tulevat voimaan viipymättä, ja niitä sovelletaan niin kauan kuin niitä ei vastusteta 2 kohdan mukaisesti. Kun delegoitu säädös annetaan tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, esitetään samalla ne perusteet, joiden vuoksi sovelletaan kiireellistä menettelyä.
2. Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat 6 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti vastustaa delegoitua säädöstä. Siinä tapauksessa komissio kumoaa säädöksen välittömästi sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin tai neuvoston päätös vastustaa sitä on annettu sille tiedoksi.

*8 artikla***Voimaantulo**

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 7 päivänä lokakuuta 2020,

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

D. M. SASSOLI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. ROTH
